

Instellingsbesluit departementaal coördinatiecentrum DCC-V&W

21 december
1999/HKW/DCC/12581A/99
Hoofdkantoor van de Waterstaat

De Minister van Verkeer en Waterstaat;
Gelet op artikel 3, tweede lid, van het Organiek Besluit Rijkswaterstaat (Stb. 1971, 42);
Overwegende:
dat aan de Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat ook andere dan Rijkswaterstaatstaken kunnen worden opgedragen;
dat het kabinet in het kader van de besluitvorming over het nationaal handboek crisisbesluitvorming heeft besloten dat de departementen dienen te beschikken over een Departementaal Coördinatiecentrum;
dat het in het kader van de herziening van het crisismanagementsbeleid binnen het ministerie eveneens wenselijk is de huidige organisatie op dat vlak te herzien en tevens over te gaan tot de instelling van een Departementaal Coördinatiecentrum,

Besluit:

Artikel 1

1. Aan de Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat wordt opgedragen het tot stand brengen van een samenhangend crisismanagementsbeleid voor het beleidsterrein van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
2. Er is een Departementaal Coördinatiecentrum Verkeer en Waterstaat.

Artikel 2

1. De organisatie van het DCC-V&W is een samenwerkingsverband van de diensten van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
2. Het DCC-V&W heeft een basisbezetting.
3. Het beheer van het DCC-V&W wordt opgedragen aan de Directeur Uitvoering van het Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat. De basisbezetting van het DCC-V&W valt rechtstreeks onder de Directeur Uitvoering.
4. De werkwijze van het DCC-V&W staat beschreven in het handboek crisismanagement-V&W en in de ver-

schillende netwerkplannen en netwerkachtergrondinformatie van het DCC-V&W.

Artikel 3

Het DCC-V&W heeft tot taak het verzorgen van de respons van de Bestuurskern-V&W en Hoofdkantoor van de Waterstaat in geval van een crisis. De basisbezetting van het DCC-V&W heeft tot taak:

1. het opstellen van het algemeen beleidskader voor het crisismanagement van V&W, te akkorderen door de Bestuursraad.
2. de voorbereiding van het optreden tijdens een crisis:
 - a. verzorgen van het centrale aanspreekpunt voor crisismanagement voor het ministerie, zowel intern als extern;
 - b. kwaliteitsborging, onder meer door de bewaking van de voorbereiding op calamiteiten in het beleidsterrein van V&W en door het verzorgen van de tweejaarlijkse rapportage over de stand van zaken van crisismanagement in het beleidsterrein van V&W aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
 - c. coördinatie van activiteiten voor de NAVO voor V&W;
 - d. verzorgen van de fysieke voorzieningen van het DCC-V&W, onder meer door het verzorgen van aansluitingen voor het ministerie op het nationaal noodnet en mogelijke andere telecommunicatievoorzieningen voor noodsituaties.
3. de algemene procesbewaking tijdens een crisis en de operationele ondersteuning voor beleidsverantwoordelijken van een sector, onder meer door het verzorgen van de meldkamerfunctie voor de Bestuurskern en het Hoofdkantoor van de Waterstaat, door het bewaken van de integrale besluitvorming en door de integrale rapportage aan de departementsleiding.
4. het verlenen van nazorg door onder meer het uitvoeren van evaluaties;
5. het fungeren als kenniscentrum.

Artikel 4

1. Binnen Verkeer en Waterstaat fun-

geert het Overleg Crisismanagement (OCM).

In het OCM zijn vertegenwoordigd: alle Directoraten-Generaal met hun contactpersonen crisismanagement; de Directie Voorlichting, de Directie Facilitaire Zaken, het Bureau Secretaris-Generaal, en indien de situatie dat vergt tevens de overige centrale diensten van de Bestuurskern; het KNMI; de voorzitter van het Overleg Crisismanagement-RWS; de basisbezetting het DCC-V&W. Het hoofd DCC-V&W is voorzitter van het OCM.

2. Binnen de Rijkswaterstaat fungeert per 1 januari 2000 het Overleg Crisismanagement Rijkswaterstaat (OCM-RWS). In het OCM-RWS zijn de coördinatoren crisismanagement van de droge en van de natte sector vertegenwoordigd. Het OCM-RWS rapporteert aan het hoofd DCC-V&W.

Artikel 5

Het DCC-V&W is permanent bereikbaar volgens door de Directeur-Generaal van de Rijkswaterstaat te stellen regels.

Artikel 6

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 7

Dit besluit zal worden aangehaald als: Besluit DCC-V&W.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Afschrift zal worden gezonden aan de Algemene Rekenkamer en aan:

- alle ministers;
- alle commissarissen van de Koningin;
- de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
- de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

- de Unie van Waterschappen;
- het IPO;
- de VNG.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,

T. Netelenbos.

Toelichting

Algemeen

Het besluit tot instelling van een departementaal coördinatiecentrum voor Verkeer en Waterstaat (DCC-V&W) formaliseert de nieuwe organisatie van het crisismanagement bij het ministerie. Daarmee formaliseert het ook de uitvoering door het Ministerie van V&W van de afspraken die het kabinet in 1997 heeft gemaakt in het kader van het Nationaal handboek crisisbesluitvorming.

De voorbereidingen voor de nieuwe organisatie zijn in 1997 van start gegaan. Daarbij heeft het al eerder ingezette rijksbrede beleid ten aanzien van het crisismanagement als leidraad gediend. Dat beleid kan als volgt worden samengevat: crisismanagement is netwerkmanagement. Kenmerk van de nieuwe aanpak is: het kunnen oplossen van het probleem, ongeacht de oorzaak. Dit sluit aan bij de structuur van het noodrecht. De noodbevoegdheden zijn te gebruiken bij bepaalde problemen en zijn niet gebonden aan in de wet genoemde gebeurtenissen.

Netwerkmanagement betekent dat een organisatie-onderdeel binnen V&W is voorbereid op crises wanneer het crisismanagement/netwerkmanagement is ingebed in haar omgeving. Dit veronderstelt:

- aansluiting op de dagelijkse netwerken, dus behoud van verantwoordelijkheid door de getroffen organisatie dus bruikbaar van klein naar groot (kleine incidenten tot en met groot-schalige crises,
- het benutten van een zo algemeen mogelijk netwerk, dus niet alleen gericht op een bepaald type gebeurtenis,
- niet in de valkuil vallen door per mogelijke gebeurtenis precies op te schrijven wat te doen, met mogelijke uitzondering van voorzienbare problemen,
- opschaling op basis van het onderscheid informeren/operationeel betrekken dus ook van te voren informeren van

organisaties die (nog) geen operationele functie vervullen

- met de spelers in het netwerk regelmatig oefenen,

aansluiting van internationale contacten bij nationale voorbereidingen.

Het crisismanagementbeleid van een ministerie betreft het gehele beleidsveld, ongeacht door welke organisatie (departementaal onderdeel, agentschap of ZBO, lagere overheid, branche-organisatie, bedrijf, etc.) een functie in dat veld wordt uitgeoefend.

De politieke verantwoordelijkheid is begrensd door verantwoordelijkheden van andere bewindslieden, te land in het bijzonder door die van de Minister van Binnenlandse Zaken¹.

In samenwerking met andere ministeries moet de aansluiting tussen beleidsterreinen worden bewaakt.

Het veiligheidsbeleid van de overheid heeft als doel de handhaving van vier vitale belangen: de internationale rechtsorde, de nationale rechtsorde, de openbare veiligheid en de economische veiligheid. V&W vervult taken op alle vier de terreinen. Het betreft:

economische veiligheid:

- logistiek, dat wil zeggen instandhouding van de vitale transport- en telecommunicatiesystemen en post, zowel met het oog op schaarste (uitval) sec, als in verband met de ondersteuning van verschillende vitale organisaties en functies (in die zin is V&W betrokken bij de handhaving van alle vier de vitale belangen).

openbare veiligheid:

- ongevallen- en rampenbestrijding, zelfstandig of in aansluiting op taken van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer² (en logistieke ondersteuning vitale functies op dit terrein);
- verkeer en vervoer: Noordzee, veiligheid vervoersmodaliteiten (verschilt per modaliteit afhankelijk van de rol van de beheerder
- water
- telecommunicatie en post
- specifieke weerberichtgevingen
- internationale hulpverlening

nationale rechtsorde:

- openbare orde-problemen of evt. sabotage, bedreigingen, problemen met de integriteit. Dat is een kwestie van intern en extern (BZK) afspraken maken over informatie, uitoefening van bevoegdheden en geëigende reacties. V&W heeft op dat gebied geen eigen

bevoegdheden. (En logistieke ondersteuning vitale functies op dit terrein.) internationale rechtsorde:

- alleen logistieke ondersteuning vitale functies op dit terrein.

Artikel 1: departementaal coördinatiecentrum

De Directeur-Generaal Rijkswaterstaat wordt op grond van artikel 3, tweede lid van het Organiek Besluit Rijkswaterstaat belast met het tot stand brengen van een samenhangend crisismanagementsbeleid voor het gehele beleidsterrein van V&W. De beleidsmatige aansturing van het DCC-V&W valt dus onder de Directeur-Generaal terwijl zijn Directeur-Uitvoering wordt belast met het beheer van het DCC-V&W (zie artikel 2). Deze constructie sluit aan bij de reeds bestaande verdeling van taken en bevoegdheden binnen RWS en bij de departementale filosofie waarin RWS optreedt als uitvoeringsorganisatie voor geheel V&W.

Het DCC vormt één loket voor alle Directoraten-Generaal (DG's) en de centrale diensten. In geval van een crisis functioneert daarvoor het V&W-alarmnummer.

Uit de taakstelling van het DCC volgt dat crises niet worden opgepakt buiten deze structuur om. Waar een melding ook als eerste binnenkomt of bekend is, deze dient te allen tijde aan het DCC te worden doorgegeven. Dat is apart nog in art. 3, lid 3, vastgelegd, door toekenning aan de basisbezetting van de algemene procesbewaking bij crises waarbij de Bestuurskern en het Hoofdkantoor van de Waterstaat het ministerie zijn betrokken.

De V&W beleidssectoren waarvoor het DCC zal optreden zijn alle sectoren van het ministerie. Momenteel zijn dat:

- wegvervoer
- spoorvervoer en openbaar vervoer
- binnenvaart
- waterkwantiteit/kering
- waterkwaliteit
- luchtvaart
- buisleidingen
- zeescheepvaart en havens
- telecommunicatie en post
- weer.

Ten aanzien van calamiteiten op de Noordzee waar de Kustwachtorganisatie een rol vervult, wordt de samenwerking tussen het DCC en het interdepartementale Beleidsteam Noordzee nog nader vormgegeven.

Artikel 2: organisatie van het DCC-V&W

De organisatie van het DCC is in alle omstandigheden een samenwerkingsverband tussen beleid, voorlichting, en procesbewaking en operationele ondersteuning vanuit de basisbezetting van het DCC-V&W. Dit kan worden aangevuld met functionarissen die in de operationele uitvoering werkzaam zijn.

De verdeling van verantwoordelijkheden is gekoppeld aan de organisatievorm: het beleid is en blijft verantwoordelijk voor beleidsbeslissingen; het hoofd DCC is verantwoordelijk voor – kort gezegd – bewaking van de voorbereiding en de procesbewaking/-operationele ondersteuning tijdens calamiteiten.

Bewaking van de voorbereiding vindt uiteraard plaats in aansluiting op bestaande relaties, dus in een aantal gevallen alleen op 'meta-niveau'.

De realisatie van de doelstelling van het DCC is pragmatisch van aard. Geen overname van verantwoordelijkheden, maar verduidelijken wie waarvoor verantwoordelijk is en wie wie informeert als er iets aan de hand is. Dit wordt voor alle sectoren samengevat in netwerkkaarten, korte overzichten die de omgeving aangeven van de betreffende organisatie. Hieraan zijn overzichten van bevoegdheden per sector toegevoegd.

Deze omgevingsanalyses en bevoegdheidenschema's vormen tezamen met beschrijving van de interne organisatie en checklists voor besluitvorming het handboek crisismanagement-V&W. Voor de DG's/centrale diensten is het handboek (met achtergrondmateriaal) de geïntegreerde crisisregeling, waarin zowel de organisatie op het ministerie staat beschreven als specifieke aspecten voor een sector.

De DG's beschikken dan niet meer over eigen crisisregelingen (met uitzondering van het interdepartementale rampenplan Noordzee). Voor de regionale directies RWS en voor de SI en RVI worden aparte handboeken gemaakt.

De handboeken met achtergrondmateriaal worden door het DCC uitgegeven en jaarlijks geactualiseerd.

Artikel 3: de verantwoordelijkheid van het hoofd DCC

De taken van het DCC-V&W zijn globaal vastgelegd in dit artikel en afgeleid van de meer gedetailleerde beschrijving in de Eindrapportage projectfase crisismanagement Verkeer en Waterstaat

zoals op 30 november 1999 is vastgesteld door de Bestuursraad.

Over het treffen van voorbereidingen kan het volgende nog in het bijzonder worden opgemerkt. Aan de hand van de handboeken worden jaarlijks DCC-oefeningen ge-houden voor alle V&W-sectoren, zowel voor de crisiscoördinatoren als voor de managementteams. Ook de Bestuursraad en de Directie Voorlichting nemen deel aan oefeningen. Ook de directies en diensten RWS worden geoefend. Vanuit het ministerie ligt de nadruk op interbestuurlijke oefeningen. Operationele oefeningen worden door de directies RWS zelf georganiseerd.

Artikel 4: het overleg crisismanagement

Binnen het ministerie zullen twee overlegorganen fungeren op het gebied van crisismanagement. Er is een centraal orgaan waarin alle DG's, het KNMI en, voor zoveel nodig, de centrale diensten zijn vertegenwoordigd en er wordt bij RWS een orgaan ingesteld waarin de coördinatoren crisismanagement uit zowel de natte als de droge sector zullen zijn vertegenwoordigd. Laatstgenoemd overleg komt in de plaats van de werkgroep olie- en chemicaliënbestrijding (WOEB) van RWS. De leden van het OCM-RWS worden benoemd door de Directeur Uitvoering.

Artikel 6: inwerkingtreding

Feitelijk bestaat het DCC-V&W al op het moment dat dit besluit in werking treedt; het besluit tot instelling van een departementaal coördinatiecentrum voor Verkeer en Waterstaat formaliseert de nieuwe organisatie van het crisismanagement zoals die vanaf medio 1997 vorm heeft gekregen.

*De Minister van Verkeer en Waterstaat,
T. Netelenbos.*

¹ Hier staat 'te land', omdat Noordzee volledig valt onder V&W.

² Ook andere ministeries vervullen taken t.a.v. de handhaving van de openbare veiligheid (LNV: voedselvoorziening, epidemieën onder fauna en flora; VWS: volksgezondheid; VROM: drinkwater, milieu algemeen): de rol van V&W op die terreinen is logistiek van aard.